TÜLİN AKMAN
1951-2024

NEŞE GURALLAR

Mimar, plancı ve korumacı sevgili Tülin Akman'ı 15 Şubat 2024'te 73 yaşında kaybettik. 1951 doğumlu olan Tülin Akman, 2005 yılında tanıştığımızda 54 yaşındaymış. Şimdi benim olduğum yaş. Yakınlığımız ve dostluğumuz bana mesleki bilgi ve deneyiminin yanı sıra, ilkeli duruşu, sıcak sohbetleri ve koşulsuz desteği ile ilham verdi. Yalnızca bir mimar değil, güçlü bir kadın olarak çevresini aydınlattı. Kadın kimliğinin gücünün Ankara Kız Lisesi'nin köklü geleneğine dayandığını düşünüyorum. Lise yıllarında okuduğu Simon de Beauvoir, derslerine misafir olarak katılan Mübeccel Kıray gibi isimler sohbetlerimizin konusu olurdu. İnsan ruhuna hassasiyeti ve yakınlığının ise bir psikiyatrist akrabası ile şekillenmeye başladığını sanıyorum. İnsanın karmaşık ruhunu anlatan hatıraları psikiyatrist yakınının aktardığı ilginç öykülere uzanırdı. Ne yazık ki kimi akademisyenlerde göremediğimiz eleştirel bir akıl ve derin bir sorgulamayla dünyaya bakabilen, soyutlamaya ve kavramsallaştırmaya yatkın bir zihne sahipti. Çoğu sohbetimizde bu kıvrak zekanın neden akademide olmadığına hayıflanırdım. Bakanlıklar, karayolları gibi kıymetli devlet kurumlarının bilgi ve deneyimlerinin akademiden hiç de geri kalmaması gerektiğini anlayamayacak toyluktaymışım. Tülin Akman'dan bürokratların rutine alışkın bürokratik bir akıl ile değil sorgulayan bir akılla devleti çalışır hale getirdiklerini öğrendim.

Bugün Gazi Üniversitesi'nin parçası olarak kabul ettiğimiz ADMMA'dan mezun olduğu 1973 yılından 1982'ye kadar İmar İskan Bakanlığı, Şehir Planlama Dairesi'nde çalışmıştır. Özgeçmişinde de ifade ettiği şekli ile "istifa" ederek bakanlıktan ayrılır. Bürokrasi dünyasının özellikle 12 Eylül'den sonra Tülin Akman gibi bir eleştirel zihni daha fazla taşıyamadığını tahmin etmek zor değil. Onlarca ilin tüm belediyeleri ile planlanmasında ve bu illeri içine alan bölge ve havza planlarında görev alır. Bakanlıkta geçen meslekteki bu ilk dokuz yıl Tülin Akman'a tüm meslek yaşamı boyunca sahip çıktığı ve ilerlettiği bir mevzuat bilgisi katar. Hayatımda tanıdığım sabah kalkınca Resmi Gazete okuyan ilk mimardı. Resmi Gazetelerin aracılığı ile adeta devletin nabzını izlerdi. Mevzuata hakimiyeti yanında örgütçülüğü ve Mimarlar Odası'na düşkünlüğü dikkate değerdi.

Bakanlıktan istifa ettikten sonra eşi Ergin Akman'ın Planlama Bürosuna katılır. Büyük bir aşkla bağlı olduğu Ergin Bey'le hayatını daha öğrencilik yıllarında birleştirmiştir. Ergin Akman ile Ankara, Eskişehir Yolu Halk Bankası Genel Müdürlük Binası Proje Yarışması'nda ve Sanayi Bakanlığı'nın El Sanatları Fuar Alanları Düzenlenmesi Yarışması'nda ikincilik ödülü kazanırlar. Yarışmaların yanı sıra Kahramanmaraş Spor Salonu, Ereğli Hastanesi, Gölbaşı TEK Eğitim Tesisleri, Salihli Belediye Binası, Mersin Barbarossa Oteli gibi yapılara imza atarlar. Bu dönemde gerçekleşen ve en bilinen işleri şüphesiz İstanbul Conrad Oteli'dir.

Ergin Akman aynı zamanda Gazi Mimarlık'ın sevilen, tüm yapı detaylarını çatıdan temele kesit üzerinden ustalıkla anlatan değerli bir hocadır. 1987 yılında ani bir sağlık problemi ile vefat eder. Henüz Ergin Hoca'dan ders almamıştım ama kaybının yarattığı üzüntüye Gazi Mimarlık'a yeni başladığım yıl, okulu saran kasvetli sonbahar sabahında tanık oldum. Ergin Akman Planlama Bürosu ile geçen dört yılın ardından Tülin Akman meslek pratiğine 1987-2011 yılları arasında Akman Proje Limited Şirketi adıyla devam eder.

Yalnız devam ettiği meslek yaşamında Ankara Kalesi Koruma Geliştirme Projesi 1. Ödülü'nün bakanlıkta kazandığı planlama deneyimine dayandığını tahmin edebiliriz. Ardından Bergama, Talas, Perge Koruma Amaçlı İmar Planları, Ödemiş Tarihi Arasta'nın Sağlıklaştırma Projesi gelir. Planlamacı kimliğine koruma da eklenmiştir. Bu yıllarda çok sayıda danışmanlık da yapar. Yarışmalarda aldığı ödüllerin yanı sıra Türkiye'nin dört bir yanında pek çok yeni yapıya imza atar. Tek başına bir anne olarak babasını on beş yaşında kaybeden kızı Didem'i de yetiştirir.

2005-2011 yılları arasında Gazi Üniversitesi Mimarlık Bölümü 3. Atölye'de altı yıl birlikte çalıştık. Zor bir dönemden geçiyordum ve Tülin Hocamın Atölye 3'teki mesaimiz sırasında gösterdiği yakınlık, bana ayakta duracak güç verdi. Benim de bir bekar anne olmam ve kızı ile akran olmam bizi yakınlaştırdı sanıyorum. Ben ona hem yalnız başına ayakta kalmaya çalıştığı kendi gençliğini hatırlatıyor, hem de kızı ile birlikte günümüz kadınlarının yaşamını izlemesine aracı oluyordum. Onun deyimi ile Ergin Bey'in nesli tükenmişti ve yeni kuşak kadınların işi hiç de kolay değildi. Hocamcım, canım hocam diyen neşeli sesi, gür kahkahası, fıkraları, usturuplu argosu kulağımdan hiç gitmeyecek. İyi ki yollarımız kesişti ve Tülin Akman'ı tanıdım. Tülin Akman kentlerimize, yapılarımıza, derneklerimize, odamıza ve tanıdığı tüm insanlara değer katan bir yaşam sürdü. Arkasında bıraktığı güzel izlerle anılacak.